

Ivica Zvonar

PET PISAMA IVANA KOSTREŃČIĆA FRANJI PL. MARKOVIĆU

Ivica Zvonar
Odsjek za povijesne znanosti
ZPDZ HAZU
Zagreb

UDK 023Kostrenčić,I.(044)
930.85(497.5)"18"
Izvorni znanstveni rad
Primljeno : 13.1.2003.
Prihvaćeno: 24.4.2003.

Autor donosi prijepis i kratki komentar pet pisama koje je Ivan Kostrenčić tijekom 1872. i 1873. godine u raznim prigodama iz Beča uputio Franji pl. Markoviću. Pisma nam pružaju kratki uvid u neke događaje vezane za njihov privatni život te društveno djelovanje u navedenom razdoblju.

Ključne riječi: Ivan Kostrenčić, Franjo Marković, knjižničarstvo, kulturna povijest, 19. stoljeće

1. Uvod

Ivan Kostrenčić (1844.-1924.) i Franjo pl. Marković (1845.-1915.) pripadaju među istaknute i zaslužne osobe hrvatskoga znanstvenog i kulturnog života posljednje četvrtine 19. i početka 20. stoljeća.

Utemeljenjem Kraljevske sveučilišne knjižnice i s dolaskom Ivana Kostrenčića u Zagreb 1875. godine za njezina ravnatelja, Hrvatska se aktivnije uključuje u opće razvojne pravce modernoga knjižničarstva.¹ On je bio naš prvi samostalni sveučilišni knjižničar s potrebnom stručnom spremom.² Uz niz obveza u Knjižnici, Kostrenčić se aktivno uključio u kulturni život zemlje te je 1877. godine postao tajnik i blagajnik Matice hrvatske. Knjižničarski 'znanat' je naučio u Dvorskoj knjižnici u Beču (1868.–1875.) pa je u svojem trideset i petogodišnjem radu u Zagrebu nastojao primijeniti sva ona znanja i sustav rada koji je tamo naučio. Također, njegovo poznanstvo s austrijskim i njemačkim knjižničarima pomoglo mu je u organizaciji Knjižnice u Zagrebu.³

¹ O Kostrenčićevoj ulozi u razvoju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu vidi: Dora SEČIĆ, *Kraljevska sveučilišna knjižnica u Zagrebu 1874.-1918. (doktorska disertacija)*, Zagreb, 1996.

² Za kratku Kostrenčićevu biografiju pogledati Dora SEČIĆ, *Ivan Kostrenčić: prvi hrvatski sveučilišni bibliotekar = der erste Kroatischer Universitätsbibliothekar = first Croatian university librarian*, Lokve 2000.

³ O ovoj problematici usp. Ivica ZVONAR, "Prilog poznavanju njemačkog knjižničarstva i doprinos Ivana Kostrenčića razvoju hrvatskog knjižničarstva u 19. i početkom 20. stoljeća", *Časopis za suvremenu povijest*,

Marković je bio poznati književnik, urednik «Vienca» u razdoblju od svibnja 1872. do konca 1873., prvi profesor filozofije na obnovljenomu Zagrebačkom sveučilištu, te rektor u školskoj godini 1881./1882. Od 1876. je pravi član JAZU.⁴ Također, aktivno je sudjelovao i u hrvatskomu političkom životu.⁵ Osobito je zanimljivo razdoblje od 1881. do 1890. kad je bio opozicijski zastupnik križevačkog izbornog kotara u Hrvatskom saboru. Svojim istupima nastojao je probuditi kritičku svijest i izraziti prosvjed u bremenitoj političkoj zbilji toga doba.⁶

2. Pet pisama Ivana Kostrenčića prijatelju Franji pl. Markoviću⁷

Ivan Kostrenčić i Franjo Marković su bili dobri prijatelji, kolege i suradnici. U ovom radu donosimo svih pet sačuvanih pisama koje je Kostrenčić u raznim prigodama uputio iz Beča Markoviću. Prva četiri pisma su iz 1872., a posljednje je iz 1873. godine. Pisma se nalaze u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, u fondu *Ostavština Franje Markovića, Korespondencija Franje Markovića*.

Za lakše razumijevanje sadržaja pisama donosimo tek nekoliko kratkih napomena. Marković i Kostrenčić su šezdesetih godina 19. stoljeća bili bečki studenti koji su pokazivali veliki interes za kulturno djelovanje. Upravo u to razdoblje možemo datirati njihove prve književne pokušaje. Tada su u Beču boravili i mnogi drugi hrvatski intelektualci, poput Augusta Šenoe, Ivana Dežmana, Ivana Zajca, Vatroslava Jagića i drugih. Istodobno je u Ministarstvu unutarnjih poslova u Beču savjetnik bio Metel Ožegović, koji je pomagao mnogim Hrvatima iz domovine. Također, u Beču je tada boravila i obitelj generala i pjesnika Petra Preradovića. Komunikacija između članova te, uvjetno rečeno, 'hrvatske kolonije' bila je živa, a to nam ilustriraju, što ćemo čemo u nastavku rada vidjeti, i Kostrenčićeva pisma. Napominjemo da nam pisma pružaju kratki uvid u neke događaje vezane za privatni život te društveno i profesionalno djelovanje Kostrenčića i Markovića u navedenom razdoblju.

god. 33, br. 3, Zagreb 2001., str. 747-778., te Ivica ZVONAR, "Nastojanja Ivana Kostrenčića oko poboljšanja statusa knjižničara u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu krajem 19. i početkom 20. stoljeća", *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, vol. 20, Zagreb 2002., str. 269-286.

⁴ *Leksikon hrvatskih pisaca*, Zagreb 2000., str. 456-458.

⁵ Usp. Milovan TATARIN, "Između pjesničke imaginacije i estetičkih normativa", *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* (dalje: *Prilozi*), god. XXII, br. 43-44, Zagreb 1996., str. 211-236.

⁶ Vladimir FILIPOVIĆ, "Franjo Marković-rodoljubni pjesnik i učitelj filozofije", *Prilozi*, god. VIII, br. 15-16, Zagreb 1982., str. 7-24. Inače, po svojemu političkom usmjerenju Marković je bio pristalica ideja Josipa Jurja Strossmayera.

⁷ Istraživači Kostrenčićeva i Markovićeve djelovanja do sada nisu u radovima rabili ova pisma.

Pismo 1.

u nedjelju na večer 21. IV. 1872.

Vrli moj prijatelju!

Zar ne, da se Vi ljutite, što Vam na Vaše pismo, a ponajpače na u njemu sadržane uprose neodgovaram? Molim Vas izvinite me, što to dosele neučinih, a žalibože ni danas posve nemogu. Vjerujte mi, da nemam u posljednje vrijeme ma baš ni trenutka vremena, – a stvari su njeke prešnije koje treba svakako obaviti. Zar ne da se neljutite i drage volje hoćete još malko počekati? – Sad na vaše pismo i to po redu! –

Veseli me, da ćete preuzeti uredništvo «Vienca». Ja Vam nečestitam na tomu, jer čestitka bi bila neumjestna, znajući unapred, koliko nevoljah će vas na jednom stići; – al čestitam narodu, koj će dobiti iz Vaših rukuh sigurno takav list, kakav još nije gledao. Vi me molite, da vam nješto za «Vienac» uzpišem i ja Vam doista u Beču i obećah, – al prijatelju, akoprem sam u glavi i nješto osnovao, sad za koje vrijeme morate me izpričati. Zapleo sam se u druge stvari, koje su nam zasad potrebnije, pa te moram navršiti. Gledat ću se i Vam što prije odužiti. Gosp. Benigar će vam takodjer malo zasad moći pomoći, jer ima naskoro ispit.

Žalim vele, da je tako i društveni i književni život u Zagrebu nevoljan. Uostalom ja nemnijah da je bolji, nego što mi Vi pišete. Da kod nas hoće svak u svemu, da bude najpametniji, to je stara stvar. Da gg. krmilaši s prezirom slušaju rieči mladjih, – i to sam ja više oćutio, nego možda ikoji od mladjih, al zato netreba duhom malaksati, ni prestajati ljudem govoriti. Tim se može mnogu stvar preprječiti. Ako se neide dalje al se ni nenazaduje, jer se ljudi ipak žacaju, da bi mlada pamet mogla kada samostalnija i odrješitija, a tad do velike nevolje postati. U ostalom sloga je danas nada sve potrebna.

Da bi kod nas naprednjački rad imao mnogo nade i potpore, da se ljudi iz mrtvila probude, o tom nisam nikad dvojio. Tomu dakako trebalo bi racionalno žurnalstvo, al ja tak naskoro nevidim tomu osnutka. Varate se prijatelju da bih ja tomu mogao pomoći, kad bih u Zagrebu bio, a laskate mi odveć častju kolovodje. Ja neniečem, da sam pripravam učiniti sve moguće i da bih u krugu prijateljah radinih mnogu dobru misao probuditi mogao, – al moj rad nebi nikad mogao odgovarati zahtjevom. Brajko! U meni ni kolovodje ni vojskovodje med vami tolikimi i učenimi i umnimi drugovi. Zar ne, da mi nećete više ovim laskati? Ta znate i sami, kako je kod mene sve i svagdje prazno!

Hoću li ja doći u Zagreb, kad odem u kolovozu kući, – ja vele dvojim, jer po svoj prilici financije neće dopustiti. Ta što bi mene trebali, da što utvrdite? Utvrdite što umnije i pametnije, a koliko mogu, ja ću sigurno pomoći. Jedino to imajte pred očima, da ne bude nesloge i da bude našim okolnostima prilagodjeno. Budete za Vaš publicistički rad što trebali, drage volje ću Vam svim, u koliko mogu, pomoći, al i tu će biti slabo, jer ne mogu vjerovati, da bih se ja nestrukovnjak mogo natecati sa vrstnimi mladjim pravnicima, ko što jih ima u Zagrebu. Gosp. Mazura može imati priručnu narodno-gospodarstvenu knjižnicu, koja ga stoji 120 for., al sve neće imati. Samo da uzmognem poslati ću Vam kratak imenik ponajglavnijih djelah u struci narodno-gospodarstvenoj a tako i u dramatičkoj, – a i o Troubadurih. Danteova djela sam već tražio, al nisam našao. Kad je najdjem poslat ću Vam je.

Hvala vam na Banu Legetu. Kad pročitam, pisat ću Vam svoju misao o njem. Žalim Zajca, a prezirem naše kritikastre! Knjigu gospodo u ruke, malko nauka u glavu – i manje nadutosti i sujete, pa će bit bolje. Pozdravite mi srdačno g. Zajca sa gospodjom i obitelji.

Kad ste bili još u Beču, sam Vam čitao jednom što je pisao kanonik Rački o glasovanju Dalmatinacah za novelu o izboru za nuždu. Ja sam mu odgovorio, – i posle njim stvar u Zagrebu nebila jasna, – napisao sam sve misli po prilici o našoj politici, koje Vam ovdje šiljem, da je prijateljski pročitate. Na ove misli odpisa mi kanonik Rački sliedeće rieči doslovno : «Glavnu misao Vaše spomenice prihvaćamo svi bez razlike, *naime* da nam prije svega nastojati o cjelokupnosti naše domovine. Ali ova svih nas želja ... nemože se oživjeti, dok postoji dualizam t.j. njemačko-magjarska koalicija u sadanjoj formi». Kanonik Rački misli, da se precienjuje silu Magjarah, a napose na dvoru i da nebi bili tako silni, da jih nepodupiru Njemci. – Glavnu misao se prihvaća t.j. cjelokupnost, – al to nije glavna misao. Nemože se oživotvoriti, dok postoji dualizam, odveć se precienjuje Magjare, podupiru jih Njemci, – jest *to je uprav*, što nas tjera drugoj politici, jer nemoguć srušiti dualisma, moramo da svoju politiku tjeramo, jer napokon država mora propasti, – a do tle, dok se to sbude će sigurno uvijek Njemci i Magjari vladati. Ja ću u ostalom i ove točke razjasniti. Lovi se nješto, a nezna pravo što.

Budete htjeli ove nesustavno i fragmentarno napisane misli komu priobćiti, to baš nebranim, al nebih rad nikako, da se znade odakle polaze, jer tog nije od potrebe. Ja Vam priobćujem, što se o stvari već put razgovarasm! –

Preuzv. g. Ožegović Vas liepo pozdravlja i zahvaljuje Vam srdačno na pismu. Pismo ga je vele ganulo, gdje mu zahvaljivate na ideah, koje Vam je on udahnuo, pišuć ^{***8} dramu. Ako Vam se nebude dopadalo u Zagrebu, on je govorio sa Fluckom i da možete ići u Dalmaciju kao učitelj na koju gimnasiju. Isto tako pozdravlja vas i preuzv. gja grofica i gospodjica Maria.

Vaše košulje se šiju. Švelja nije imala odmah vremena, i bit će gotove u subotu. Stajati će pako sa šest parih narukvicah na pose 28 for. t.j. šest košuljah po četiri forinta, narukvice 3 for. i jedna forinta, što dadoh već djevojci i morat ću dati kad je donese i spravim na poštu. Dobio sam 20 for, a za jedan svezak Schlossera dadoh 2 for. 40 kr. Tim imam za košulje 17 f. 60 kr. Molju Vas dakle, da mi pošaljete još 10 for. 40 novč., a ako je moguće, najbolje bi bilo, da to bude do subote, kao ujedno molju Vas, da mi naznačite, kuda da Vam košulje pošaljem. Ja neštedih truda i rad toga ufam, da ćete biti sa pošiljkom zadovoljni.

Molju Vas još jednom, da me izpričate, što Vam se odmah neoglasih; – najavite mi se i Vi naskoro i budite uvjereni o mom iskrenom počitanju i prijateljskom srcu

Vaš

Ivan Kostrenčić⁹

⁸ Jedna riječ nečitljiva.

⁹ Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fond: Ostavština Franje Markovića, Korespondencija Franje Markovića (dalje: AHAZU), XV37/19 Kostren. 1.

Pismo 2.

Čestiti gospodine prijatelju!

Ja Vam nisam dosele na vaše poslednje pismo odgovorio, jer sam u poslednje vreme vele raztrešeno, – imamo drugih posalah silno, neg da bih se mogao sakupiti i Vašu želju ispuniti. Za sad neočekivajte ništa. Dobio sam tako prešnog posla, da na drugo ni nemislim, nego kako bih ovaj posao što prije sa ledjah svrgao. Ja kanim iz Beča odputovati polovicom kolovoza i izpane mi ovaj posao za rukom, tad bih nješto pare dobio i otišao bih odavle u Peštu, dalje u Biograd (jer tamo imam nekog posla, koji bih mogao dogotoviti ove zime i koju krajcaru zaslužiti), iz Biograda bih rad u nutarnju Srbiju i onda preko Slavonije ili uzduž turskih obalah u Zagreb. U Zagrebu bih njeko vreme postajao i otišao bih možda u Varaždin, da tamo čazmanski arkiv pogledam, a onda bih i starca Ožegovića potražio i slavni Križevac pogledao. Odtale bih otišao u primorje kući. Ovako mislim, a hoću li ovako moći, to baš još neznam, jer zavisi sasvim od kese. Bilo bi veliko čudo, kad bih mogao. Al ufajmo! Možda pojdem i preko Zagreba u Biograd. Kako bude bolje i kakove glase iz Biograda dobijemo.

Vaše bibliografije Vi ćete dobiti, jer baš da takove i slične male poslove obavim ostajem do 15 kolovoza ovdje. Tješite se, da nisam samo Vaš dužnik.

Gosp. Preradović vas pozdravlja i rad bi nješto učinio, al nemože pisati. On je vele slab i sad je otišao kraj Vöslave. Preuzv. Ožegović znate, da je otišao 1. o. m. u Belu.

Da ste mi zdravi i živi

Vaš štovatelj i prijatelj

8.VII.1872.

Kostrenčić¹⁰

Pismo 3.

U Beču 11. augusta

Moj prijatelju!

Ja znam da se Vi na mene ljutite, – al ipak hoću da Vam pišem i ako je moguće, da Vas još bolje razljutim. Onaj stari duh i volja, da svakog razljutim i srdim, koga samo mogu i koj Vi, kako nekad rekoste, podobrano poznato, žive još i danas u meni. Sad tuče baš šest sati u jutro i vjere mi, sve mislim i namišljam, kako bih Franceka što bolje s ovim pismom razljutio. A šta će biti tečajem čitavoga dana? Danas ću imati «materijala», barem ufam, danas je naime poslednja nedjelja što je prije odlazka boravim u Beču, a i poslednji posjet – ! Dakle jeste li se namamurili? Smijem li početi?

Pripovjedaju mi ljudi, koji dolaze iz Zagreba, da je Franjo Marković vele ohol i ponosit, da neće ni da gleda u ljude. Ja to nevjerujem, al glasa se! – Dalje mi njeko reče: da mu se njeka cura dopada, da ju vele često polazi, i da ćemo na pir! Hoćemo li! – Ako me tko pozove, ja hoću! – Kaživaju da je Francek veliki stekliš, – da nije ničim zadovoljan i da bi

¹⁰ AHAZU, XV37/19 Kostren. 2.

želio svu Hrvatsku za čas prekrojiti, – al da se još nije uspeo do visine Tomićevih mislih, – da uzmogne saboru predloge predstavljati. A Hofrath veli na to : «išla bi baba u Rim, da ima s čim!» – Vele dalje, da se je Francek s njeke strane na Starčeviću pohrvatio, – što iskreno govoreć, Hofrath vele žali, ako je istina, jer u njega ime Hrvat i Srb ime geografičko, a nipošto etnografičko, – pa nevidja nikako izlaza iz labirinta. – S druge strane čuju se i veseli glasi, a to da Francek nenosi više kišobrane u sunčane dane, jer da mu jih netreba otvarati pred traci, koji sievaju sa ljudskih očiuh. – U ostalom Hofrath će se o svemu u svoje vrieme osviedočiti, jer je njegova milost nakanila 15. o. m. t.j. u budućí četvrtak u Peštu, odkale će se potruditi u Beograd, kud je ko gost pozvan, a i bez tog bi se bio odturao tamo, jer ima svakakvih posalah. Kud će se iz Biograda, to se još nezna, – al svakako kojim god stranim putem u Zagreb, o čemu ćemo Franceka prije obaviestiti. Iz Zagreba ćemo u našu prestolnicu Crkvenicu kraj Rieke, a 1. oktobra u Beč.

Sad bi i Hofrath imo slušati gospona Franceka i njegove ukore. Ponajprvi je: da nije rieč držao, da nije pisao za «Vienac». Kad bi Francek znao, koliko je Hofrath posla imao i važna posla, koji je trebalo učiniti, dalje, koliko se je on trapiti i rabotati morao, da uzmogne na praznike, tad bi i Francek reko, ta nije mogao, a učinio je našoj stvari veće usluge, nego da je u «Vienac» pisao, u što se uza to i nerazumije. Dalje molio sam ga i o njeke popise knjigah. Lahko je to mogao učiniti. Al to hoće Hofrath učiniti: za juridičke spise neka si nabave gospoda najnoviji katalog Manzevih juridičkih knjigah. Stoji malo, a u nutri je sve po materijah uredjeno i svagdje k tomu još ciena. I zagrebačke knjižare će imati taj katalog. Za dramatičku literaturu zna Francek više knjigah nego ja n. p. što mi pada na um: Röscher, Die Kunst der dramatischen Darstellung. Berlin 1841. 8o; Devrient, Geschichte der deutschen Schauspielkunst Leipzig 1846-1861. 8o 4 knj. Hettner, Schlegel, Freytag, Klein, Royer, (i još ću potražiti njeke) za francuzku i englezku dramaturgiju nema ovakvih knjigah, al kupite edicije Firmina et Didot francuzkih akademikah. Za englezke ću se popitati. – Trubadurske poezije ima malo na njemački prevedeno. Ja sam čitao u svoje vrieme više o njoj a i prof. Jagiću sam bio u kratko literaturu napisao i pogledajte u rad i tamo ćete naći nješto. U ostalom i o tom ću vam javiti više, – jer na pamet sad se nespominjem.

Dantea ćete imati u Zagrebu. Ja sam potražio jednom u knjižari, al njemački prevodi vele mnogo stoje, niste, saksonski kralj. Tako isto i Petrarku. Sigurno ćete tamo imati, – a čemu Vam prevod, ta znate toliko talijanski! –

Ja nisam dosele imao ni prilike da pročitam Vašeg Karla. Ja ufam, da ću to ovih praznika učiniti. Ja ću Vam još do četvrtka pisati.

Doctorand Joso Derenčin (Landstrasse Radolphsspital) mi reče, da ima nješto popularnog medicinskog, al da neće da badava šilje, da je dr Dežmanu dao, – a on mu nikad neslao honorara. Pišite mu i recite mu što plaćate i od njega ćete što moći dobiti. Ta ga valjda i Vi poznate. Je brat Marijana.

Sad moram prestati, jer moram iz kuće. Svakako ću gledat, da Vam pišem prije neg odem iz Beča, a i prije nego dodjem u Zagreb. Pa naljutite se malo.

Da ste mi zdrav

Kostrenčić¹¹

Pismo 4.

U Beču 18 studen

Moj prijatelju!

Ja Vam bijah pred nješto tjedan pisao i umolio Vas, da mi pošaljete jednu sliku Gundulićevu, al jer do danas nema odgovora, to mislim da ste zaboravili. Ako uzmognete takvu gdje god dobiti, bit ću vam zahvalan, ako mi je pošaljete. Ona može biti, kakova mu drago. Drage volje ću troškove platiti.

Gospodja gjen. Preradović vas liepo pozdravlja i hvali Vam, da joj «Vienac» pošiljate. Ja bijah danas kod nje i o Vami se mnogo razgovarasma – i Milica! Ona je sad još liepša nego prije!– Što je sa djeli Preradovićevi? Gospodja gjen. mi neznala mnogo pripovjedati. Bit ću Vam zahvalan, ako mi što potanje pišete.

Meni neide baš najbolje! – I za danas dosta. Da ste mi živi i zdravi

Vam
na službu pripravni

Ivan Kostrenčić¹²

Pismo 5.

u nedjelju

Cienjeni prijatelju

Akoprem neznam kako sam u Vas u milosti i u koliko Vas smijem o ljubav umoliti, to ipak usudjujem se ovu molbu na Vas upraviti i mislim, da ćete ju uslišati, jer se mene i netiče: od mene nepolazi.

Ja posjetih danas posle podne gospodju Preradovićku i ona me je umolila, da bih joj nabavio br. 24. god. 1872. «Vienca», jer da bi rad dala uvezati prošlu godinu, a taj broj, da joj je nestao. Ja joj odgovorih, da bih drage volje njenoj molbi zadovoljio al da ja sam tog broja nemam. U ostalom da ću pisati g. dru. Markoviću, jer on će taj broj možda suvišan imati. Usljed toga molju Vas u ime presv. gospodje, da njoj taj broj «Vienca» ako možete, pošaljete. Ona Vam hvali unapred.

Preporučujuć Vam se što liepše, jesam

Vam
na službu pripravni

Ivan Kostrenčić

G. generalica stanuje : Ungergasse No 39.¹³

¹¹ AHAZU, XV37/19 Kostren. 3.

¹² AHAZU, XV37/19 Kostren. 4.

¹³ AHAZU, XV37/19 Kostren. 5.

3. Zaključak

Svojim javnim djelovanjem Ivan Kostrenčić i Franjo pl. Marković su ostavili golemi trag u hrvatskomu znanstvenom i kulturnom životu posljednje četvrtine 19. i početka 20. stoljeća. Bili su dobri prijatelji, kolege i suradnici, o čemu nam svjedoči i ovih pet pisma koje je Kostrenčić tijekom 1872. i 1873. godine uputio iz Beča Markoviću. Iz njih možemo jasno uočiti nekoliko pojedinosti njihova privatnog života u tom vremenu. Ponaoprije, saznajemo ponešto o njihovim karakternim osobinama i njihovu prijateljskom odnosu. Zatim, na temelju napisanoga možemo u osnovnim crtama razaznati Kostrenčićeve i Markovićeve interese te djelomično opseg njihova intelektualnog i društvenog djelovanja. Također, upoznajemo neka njihova razmišljanja u svezi s političkim položajem hrvatskoga naroda i Hrvatske u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Na kraju, pisma su osobito važna jer nam svjedoče stanovitu povezanost i relativno živu komunikaciju među članovima 'hrvatske kolonije' u Beču, kao i određeni stupanj njihove povezanosti s domovinom.

Ivica Zvonar

Five Letters of Ivan Kostrenčić to Sir Franjo Marković

Summary

In the article are published a transcription and a brief commentary on five letters addressed by Ivan Kostrenčić on several occasions from Vienna in 1872 and 1873 to Sir Franjo Marković. They both left an immense trace in the Croatian scholarly and cultural life of the last quarter of the nineteenth and the beginning of the twentieth century. Their correspondence gives some insight into some details of their private lives of that period, as well as something on their interests and intellectual and social activities. These letters are particularly interesting because they testify to certain connections and a relatively lively communication between members of the Croatian community in Vienna, as well as a certain level of their connection to their homeland.

Key words: Ivan Kostrenčić, Franjo Marković, library management, cultural history, the nineteenth century.